

De Kennisbasis Nederlandse Taal

Mieke van Diepen

Net als vele andere lerarenopleidingen heeft de Marnix Academie de afgelopen jaren veel tijd en energie gestoken in het ontwikkelen van een competentiegerichte opleiding. We zijn trots op het resultaat: de NVAO heeft de opleiding zeer positief gewaardeerd en de Marnix Academie staat in de Top-10 van lerarenopleidingen basisonderwijs die is gepubliceerd in de Keuzegids Hoger Onderwijs.

De ontwikkeling van een competentiegerichte opleiding is niet uit de lucht komen vallen. Het onderwijs aan lerarenopleidingen in Nederland is de afgelopen jaren steeds meer studentgecentreerd geworden. Er vindt een verschuiving plaats van individueel leren naar collectieve kenniscreatie en van docentgestuurd leren naar zelfgestuurd leren. Binnen studentgecentreerd onderwijs kan tegemoet gekomen worden aan de verschillende leerstijlen van studenten. Bovendien maakt een competentiegerichte opleiding het mogelijk een onderzoekende houding te bevorderen en theorie, eigen praktijkervaringen van studenten en praktijkkennis van de mentor te integreren.

Toen vorig jaar bekend werd dat de Kennisbasis Nederlandse Taal voor de Pabo

zou worden gepubliceerd, reageerden we op de Marnix Academie positief. We wilden de Kennisbasis graag snel implementeren en hebben met een grote afvaardiging deelgenomen aan de bijeenkomst over de mogelijkheden voor implementatie, die op 3 december 2009 voor lerarenopleiders Nederlands werd georganiseerd door LOPON2. We bogen ons over de vraag hoe wij de Kennisbasis wilden en konden inzetten in ons opleidingscurriculum. We vergeleken de beschreven Kennisbasis met wat wij in de opleiding aanboden, zagen mogelijkheden de Kennisbasis te gebruiken om ons curriculum te verbeteren en waren enthousiast.

We schrokken wel toen we vernamen dat de Kennisbasis mogelijk landelijk getoetst zou worden. Dit zou een enorme aanpas-

sing van ons zorgvuldig ontwikkelde opleidingscurriculum en bijbehorende toetsing betekenen. Wij bevorderen een onderzoekende houding bij studenten en waren bang dat die, door het invoeren van de landelijke toetsing, onder druk zou komen te staan. Wij zijn van mening dat didactiek niet per vak te onderscheiden zijn. Een curriculum voor een lerarenopleiding basisonderwijs is niet een optelsom van afzonderlijk te beschrijven vakinhouden, maar wel een goed uitgebalanceerd bouwwerk van kennis en vaardigheden, omgeven door (deels afzonderlijke en deels geïntegreerde) toetsing hiervan. Bovendien zou het geen antwoord zijn op de maatschappelijke discussie over de eigen taalvaardigheid van studenten: in de huidige Kennisbasis wordt immers alleen de didactiek van goed taalonderwijs beschreven. We zijn opgelucht dat er op dit moment wordt gewerkt aan een aparte beschrijving van basale eigen taalvaardigheden en dat waarschijnlijk alleen die landelijk getoetst gaan worden in de eindfase van de opleiding.

Volgend schooljaar wordt gestart met het invoeren van de Kennisbasis die er nu is, en waarin dus de kennis beschreven staat die nodig is om goed taalonderwijs te kunnen vormgeven. De Marnix Academie is een van de Pabo's die als voorhoedegroep fungeren voor de invoering van de kennisbasis taal, soms in combinatie met de kennisbasis rekenen-wiskunde. Deze Pabo's wisselen werkwijzen uit en verzorgen verslaggeving daarover. De SLO zorgt voor monitoring van de invoering van de kennisbases op deze Pabo's, zowel vakinhoudelijk als procesmatig. De zogeheten pilot-pabo's zijn: Hogeschool InHolland, Hogeschool Edith Stein, de Marnix Academie, Fontys pabo Eindhoven en de IPABO.

Mieke van Diepen is als opleidingsdocent Nederlands verbonden aan de Marnix Academie te Utrecht